अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकातील युवकांसाठी
सैन्य व पोलिस भरती पूर्व प्रशिक्षण केंद्र सुरु करणे

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक - इबीसी-२००५/प्र.क्र.७८/मावक-२,
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ८ फेब्रुवारी २००६

वाचा : १) संचालक, समाजकल्याण ,महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे क्रमांक सकसं/विघयो/सेपोभपूप्र-न.यो./२००५/का.१४, दिनांक २८.२.२००५

२) वित्त विभागाचे क्रमांक संकीर्ण १००५/प्र.क्र.१७/अर्थोपाय, दिनांक ८ जून, २००५ चे व समक्रमांकित दिनांक १७.१०.२००५ चे अर्ध शासकीय पत्र

३) सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभागाचे ज्ञापन क्रमांक : बीजीटी २००५/ प्र.क्र.९३/अर्थसंकल्प, दिनांक २९.१०.२००५

४) संचालक, समाजकल्याण ,महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे क्रमांक : सकसं/शिक्षण/पोभपूप्र ०५-०६/प्र.क्र.७३/२६६, दिनांक ३०.१.२००६

प्रस्तावना- महाराष्ट्र राज्याच्या एकूण लोकसंख्येपैकी अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकाच्या लोकसंख्येमध्ये सुमारे १५ ते २० लक्ष अनुसूचित जाती नवबौध्द घटकातील सुशिक्षित बेरोजगार लोकांची संख्या आहे. अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकातील युवकांमध्ये सैन्य व पोलिस भरतीसाठी प्रशिक्षणाचा अभाव असल्यामुळे बऱ्याच वेळेस ते सक्षम असताना देखील त्यांना संधी मिळत नाही. ही उणिव भरुन काढण्यासाठी आदिवासी विकास विभागामार्फत चालविल्या जाणाऱ्या सेवापूर्वक प्रशिक्षण केंद्राप्रमाणेच सैन्य व पोलिस भरती सेवापूर्व प्रशिक्षण केंद्रे महाराष्ट्र राज्यात सन २००५-०६ या वर्षापासून सुरु करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय - अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकातील युवकांना सैन्य व पोलिसमध्ये भरती करण्याकरीता भरती पूर्व प्रशिक्षण कार्यक्रम मंजूर करण्यात येत आहे. महाराष्ट्रातील प्रत्येक जिल्हयातील अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकातील युवकांच्या प्रशिक्षणाची योजना तयार करण्यात आलेली आहे. या योजनेमध्ये प्रशिक्षणाचा कालावधी ३ महिन्यांचा राहील. सदर प्रशिक्षण हे राज्यातील सर्व प्रमुख सैन्य व पोलिस भरती प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थामार्फत देण्यात येईल. सदर संस्थांची निवड संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्यामार्फत करण्यात येईल. त्यासाठी लागणारे अनुदान सामाजिक न्याय विभागामार्फत देण्यात येईल. ३ महिन्यांच्या प्रशिक्षण कालावधीत उमेदवारांची रहाण्याची सोय संबंधित संस्थेमार्फत करण्यात येईल. प्रशिक्षण कालावधीत धावणे,उंच उडी, लांब उडी ,गोळा फेक,अवरोध प्रशिक्षण रायफल फायरिंग इत्यादि बाबत शास्त्रशुध्द प्रशिक्षण देण्यात येईल. योजनेचे स्वरुप

प्रपत्र "अ" मध्ये देण्यात आलेले आहे. याबाबत येणाऱ्या खर्चाबाबतची माहिती प्रपत्र "ब "मध्ये देण्यात आलेली आहे. संबंधीत जिल्हयाचे विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी हे योजनेची अंमलबजावणी करतील व त्याप्रमाणे विभागीय समाजकल्याण अधिकारी हे समन्वय अधिकारी म्हणून काम पहातील. प्रत्येक बॅचमध्ये १०० प्रशिक्षणार्थींना प्रशिक्षण देण्यात येईल.

२. तीन महिन्याच्या निवासी प्रशिक्षणासाठी प्रति प्रशिक्षणार्थ्याचा खर्च रु.८५००/- इतका येणार आहे. सदर होणारा खर्च "मागणी क्रमांक एन -३ -२२२५-अनु.जाती अनु.जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण, ०१,अनुसूचित जातीचे कल्याण ,१०२आर्थिक विकास , पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना (०३)(०४) अनु.जाती व नवबौध्द उमेदवारांना सैन्य व पोलिस भरती पूर्वप्रशिक्षण (२२२५ ३६७ २)योजनांतर्गत/ दत्तमत " या लेखाशीर्षाखालील मंजूर करण्यात आलेल्या तरतुदीमधून भागविण्यात यावा.

३. हे आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनौ.संदर्भ क्रमांक ७९०/०५ व्यय-१४, दिनांक ३०.११.२००५ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(नं.मा.शिलवंत)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,
संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी
महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा परीक्षा)/(लेखा अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर
अधिदान व लेखाअधिकारी ,मुंबई/निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी,मुंबई
सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी/सर्व समाजकल्याण अधिकारी, गट-अ, जिल्हा परिषद
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी/वित्त विभाग (व्यय १४ / अर्थोपाय), मंत्रालय, मुंबई./सामाजिक न्याय विभागातील सर्व कार्यासने
संगणक कक्ष, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय मुंबई (प्रसिध्दीकरीता)निवड नस्ती , मावक - २
६२०६

प्रपत्र "अ"

योजनेचे नाव-अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकातील युवकांसाठी सैन्य व पोलिस भरती पूर्व प्रशिक्षण केंद्र सुरु करणे

१)योजनेचे स्वरुप- या योजनेंतर्गत प्रशिक्षणाचा कालावधी ३ महिन्यांचा राहील. ३ महिन्याच्या कालावधीत उमेदवारांची रहाण्याची सोय प्रशिक्षण देणा-या संस्थेमार्फत करण्यात येईल. प्रशिक्षण कालावधीत धावणे, उंच उडी, लांब उडी,गोळाफेक, पुल अप्स, ऑप्टिकल्स, रस्सी चढणे इत्यादि विषयांचे शास्त्रशुध्द प्रशिक्षण देण्यात येईल, याशिवाय लेखी परीक्षेचे ज्ञान, मानचित्र अभ्यास, मुलाखत कौशल्य याबाबत प्रशिक्षण दिले जाईल.

२)योजनेच्या अटी व शर्ती-
१) उमेदवार हा महाराष्ट्रातील अनु.जाती व नवबौध्द घटकातील असावा.
२) उमेदवार १८ ते २५ या वयोगटातील असावा.
३) उमेदवारांची उंची -पुरुष १६५ सेंमी व महिला १५५ सेंमी.
छाती- पुरुष ७९ सेंमी (फुगवून ८४ सेमी)
४) शैक्षणिक पात्रता- इ. १२ वी पास
५) जातीचे प्रमाणपत्र रहिवासी दाखला, सेवायोजन कार्यालयांतर्गत नाव नोंदणी दाखला व ओळखपत्राची सत्यप्रत देणे आवश्यक राहील.
६) उमेदवार शारीरिकदृष्टया निरोगी व सक्षम असावा.

३)निवड प्रक्रीया - प्रत्येक जिल्हयात प्रशिक्षणासाठी उमेदवाराची निवड करताना पात्र उमेदवारांची यादी जिल्हा सेवायोजन कार्यालयाकडून मागविण्यात येऊन त्यातील १०० उमेदवारांची निवड विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिका-यामार्फत करण्यात येऊन त्यांना प्रशिक्षण देण्यात येईल.

४)प्रशिक्षणार्थ्यांना देण्यात येणारे मैदानी चाचणीचे प्रशिक्षण- प्रत्येक प्रशिक्षणार्थ्यास धावणे,१०० मीटर, ४०० मीटर, ८०० मीटर,उंच उडी, लांबउंडी, गोळा फेक, अवरोध प्रशिक्षण स्टँडींग रोप, मंकी रोप, सीटअप , चिनअप, पद कवायत, रायफल फायरिंग, ट्रेकिंग(सुविधा उपलब्ध असल्यास पोहणे)याबाबतचे प्रशिक्षण देण्यात येईल.

५)प्रशिक्षणार्थ्यांना देण्यात येणारे अन्य प्रशिक्षण- प्रत्येक प्रशिक्षणार्थ्यास सामान्यज्ञान, मानचित्र अध्ययन, अग्निशमन, रोड ट्रफिक ट्रेनिंग, प्रथमोपचार, स्वास्थ्य शिक्षा, वायरलेस कम्युनिकेशन, व्यक्तिमत्त्व विकास, आपत्ती निवारण व्यवस्थापन, वाद्यवृंद प्रशिक्षण याबाबतचे प्रशिक्षण देण्यात येईल.

६)प्रशिक्षणार्थ्यांना देण्यात येणारे साहित्य- प्रत्येक प्रशिक्षणार्थ्यास दोन -टी शर्ट पांढऱ्या रंगाचा, एक फूल पँट/एक हाफ पँट खाकी रंगाची, शूज एक जोडी, सॉक्स दोन जोड पांढऱ्या रंगाचे, बेल्ट इत्यादि साहित्य देण्यात येईल.

७)प्रशिक्षणार्थ्यास देण्यात येणारे भोजन व नाष्टा- १)सकाळी ७.०० वाजता चहा,२)सकाळी ९.०० वाजता नाश्ता- यामध्ये मोड आलेली कडधान्ये/उपमा/पोहे/उसळ/दूध/केळी यांचा समावेश असेल. ३)दुपारी १२.०० वाजता पोटभर जेवण- यामध्ये भारत,वरण,पोळी, एक भाजी, चटणी,लोणचे, कांदा यांचा समावेश असेल. ४)दुपारी ४.०० वाजता चहा, ५)रात्री ८.०० वाजता पोटभर जेवण- यामध्ये भात,वरण,पोळी, एक भाजी,चटणी , लोणचे, कांदा,पापड यांचा समावेश असेल. **दर रविवारी एकदा मांसाहारी भोजन देणे आवश्यक**

प्रपत्र "ब"

प्रत्येक प्रशिक्षणार्थ्यासाठी केंद्रासाठी पुढीलप्रमाणे आर्थिक खर्च करण्यात येईल.

अ.क्र.	विषय	खर्च रु.
१	गणवेश साहित्य (प्रत्येक उमेदवारास ड्रेस, बूट, मोजे, बनियान व इतर साहित्य)	१०००/-
२	निवास,भोजन शुल्क(प्रत्येक उमेदवारास ३ महिन्यासाठी दरमहा रु.१,०००/- प्रमाणे)	३०००/-
३	प्रशिक्षकांचे वेतन व इतर मेंटेनन्स चार्जेस प्रति विद्यार्थी दरमहा रु.१५००X ३ महिने	४५००/-
	एकूण प्रति विद्यार्थी खर्च	८५००/-

धनगर समाज बांधवाच्या विकासासाठी विशेष कार्यक्रम

भटक्या जमाती-क या प्रवर्गातील धनगर समाजातील बेजारोजगार युवक-युवतींना लष्करातील सैनिक भरती व राज्यातील पोलिस भरतीसाठी आवश्यक ते प्रशिक्षण देणे.

महाराष्ट्र शासन

इमाव, सावशैमाप्र, विजाभज, विमाप्र कल्याण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०१९/प्र.क्र.०४/विजाभज-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-३२.

दिनांक : ०६ सप्टेंबर, २०१९

वाचा : शासन निर्णय विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभाग क्रमांक सीबीसी-२०१९/ प्र.क्र.१२१/मावक, दिनांक ७/८/२०१९.

प्रस्तावना:-

भटक्या जमाती-क या प्रवर्गातील धनगर समाजातील युवक-युवतींना लष्करातील सैनिक भरती व राज्यातील पोलिस भरतीसाठी भरतीपुर्व प्रशिक्षण नसल्याने ते या क्षेत्रामध्ये यशस्वी होत नाहीत भटक्या जमाती-क या प्रवर्गातील धनगर समाजातील सुशिक्षित बेरोजगार युवक-युवतींची संख्या लक्षणीय आहे.

२. युवकांमध्ये सैन्य व पोलिस भरतीसाठी प्रशिक्षणाचा अभाव असल्यामुळे बऱ्याच वेळेस व सक्षम असताना देखील त्यांना संधी मिळत नाही. ही उणिव भरुन काढण्यासाठी भटक्या जमाती-क या प्रवर्गातील धनगर समाजातील युवक/युवतींना लष्करातील सैनिक भरती व राज्यातील पोलिस भरतीसाठी पूर्व प्रशिक्षण देणे आवश्यक आहे.

३. जुलै, २०१९ च्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशनात मा. मंत्री (वित्त व नियोजन) यांनी केलेल्या अर्थसंकल्पीय भाषणात धनगर समाजाच्या विकासासाठी विविध २२ योजना राबविण्याचा शासनाचा मानस असल्याची घोषणा करण्यात आली आहे. सदर घोषणेची अंमलबजावणीसाठी रुपये १०००.०० कोटी एवढा निधीची अर्थसंकल्पीय तरतुद करण्याची घोषणा करण्यात आली आहे. गेली अनेक वर्षे विकासापासून दूर असलेल्या भटक्या जमाती-क प्रवर्गातील धनगर समाजातील लोकांचा सर्वांगीन विकास व्हावा व त्यांना स्थिरता यावी यासाठी भटक्या जमाती-क प्रवर्गातील धनगर समाजातील युवक-युवतींना लष्करातील सैनिक भरती व राज्यातील पोलिस भरतीसाठी पूर्व प्रशिक्षण देण्याची योजना कार्यान्वित करणे आवश्यक आहे.

४. भटक्या जमाती-क या प्रवर्गातील धनगर समाजातील बेरोजगार युवक-युवतींना कोणत्याही शाखेतील पदवी अभ्यासक्रम किमान ६० टक्क्यासह उत्तीर्ण झालेल्या गुणवंत विद्यार्थ्यांना सारथी या स्वायत्त या संस्थेच्या धर्तीवर नव्याने स्थापन करण्यात येणाऱ्या संस्थेच्या माध्यमातून लष्करातील सैनिक भरती व राज्यातील पोलीस भरतीसाठी आवश्यक ते मुलभूत प्रशिक्षण देण्याच्या प्रस्तावास दिनांक ३०.७.२०१९ रोजी मा. मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत सादर करण्यात आला होता त्यास मा. मंत्रिमंडळाने मान्यता दिली आहे. मा. मंत्रिमंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार भटक्या जमाती-क प्रवर्गातील धनगर समाजातील बेरोजगार युवक-युवतींसाठी पदवी अभ्यासक्रम किमान ६० टक्के गुणासह उत्तीर्ण केलेल्या युवक-युवतींना लष्करातील सैनिक भरती व राज्यातील पोलिस

भरतीसाठी पूर्व प्रशिक्षण देऊन स्पर्धा परिक्षा देण्यासाठी आवश्यक ती तयारी "महाज्योती" या संस्थेच्या माध्यमातून ही योजना राबविण्यासाठी व यासाठी रुपये ५.०० कोटी इतका निधी मंजूर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

वर प्रस्तावनेत नमूद केल्याप्रमाणे मा. मंत्रिमंडळाने दिनांक ३०/७/२०१९ रोजी झालेल्या बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार भटक्या जमाती-क प्रवर्गातील धनगर समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी पदवी अभ्यासक्रम किमान ६० टक्के गुणासह उत्तीर्ण केलेल्या विद्यार्थ्यांना लष्करातील सैनिक भरती व राज्यातील पोलिस भरतीसाठी पूर्व प्रशिक्षण देणे, स्पर्धा परिक्षेत भाग घेणाऱ्या युवक व युवतींना यशस्वीपणे सामोरे जाण्यासाठी आवश्यक ती पुर्व तयारी करणे यासाठी आवश्यक ते मुलभूत प्रशिक्षण देण्यासाठी "महाज्योती" या संस्थेच्या माध्यमातून ही योजना राबविण्यास तसेच यासाठी रुपये ५.०० कोटी इतका निधी मंजूर करण्यास शासन याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदरहू योजनेसाठी रुपये ५.०० कोटी (पाच कोटी फक्त) इतका निधी मंजूर करण्यात येत असून सदरहू निधी महात्मा ज्योतीबा फुले संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (महाज्योती) या संस्थेस उपलब्ध करुन देण्यात यावी. महात्मा ज्योतीबा फुले संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (महाज्योती) या संस्थेने सदरहू प्रशिक्षण योजना शासनाच्या मान्यतेने राबवावी व याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करावा. महाज्योती या संस्थेने यासाठी योजना राबविण्यापूर्वी योजनेचे विविध घटक / अर्थसंकल्प यांची या विभागाकडून वेगळी मान्यता घेऊन राबवावी.

३. या योजनेसाठी सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षातील खर्च वरील लेखाशिर्षाखाली मंजूर अनुदानातून खर्च करावा व २०२०-२१ या वर्षाकरिता या प्रयोजनासाठी महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य यांच्याकडून स्वतंत्र लेखाशिर्ष मजूर करुन घेण्यास व त्यामध्ये निधी अर्थसंकल्पित करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय नियोजन विभाग व वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र....., दिनांक ०५/०९/२०१९ अन्वये दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे. वित्त विभागाने सूचविल्या प्रमाणे नियोजन विभागानी दिलेल्या अभिप्रायाच्या अधिन राहून हा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०१९०९०६१८०२३७८२२२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने

Bhaurao Raghunath Gavit

Digitally signed by Bhaurao Raghunath Gavit
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=VJNT OBCS SBC Welfare Dept, postalCode=400032, st=Maharashtra, cn=Bhaurao Raghunath Gavit
Date: 2019.09.06 18:06:24 +05'30'

(भा. र. गावित)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.

२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.मंत्री (विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.राज्यमंत्री (विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. मुख्य सचिव यांचे सह सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खा.स. मंत्रालय, मुंबई
७. मा. विरोधी पक्ष (विधान परिषद), विधानभवन, मुंबई
८. मा. विरोधी पक्ष (विधान सभा), विधानभवन, मुंबई
९. सर्व मा. विधानसभा सदस्य / विधानपरिषद सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई.
१०. महालेखापाल (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.
११. सर्व अप्पर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव सर्व मंत्रालयीन विभाग
१२. प्रधान सचिव (विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभाग), मंत्रालय, मुंबई.
१३. प्रधान सचिव (ग्राम विकास विभाग), बांधकाम भवन, मुंबई.
१४. संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण संचालनालय, पुणे.
१५. जिल्हाधिकारी (सर्व)
१६. मुख्य कार्यकारी अधिकारी (सर्व) जिल्हा परिषद
१७. व्यवस्थापकीय संचालक, महात्मा ज्योतिबा फुले संशोधन व प्रशिक्षण संस्था द्वारा, छत्रपति शाहू महाराज मानव विकास, संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, बालचित्रवाणी, गोपाल गणेश आगरकर रोड, सेनापती बापट रोडच्या मागे, पुणे - ४११ ००४.
१८. प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग (सर्व)
१९. सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण (सर्व)
२०. जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
२१. निवडनस्ती (विजाभज-१).